لمړی او وروستی خاطره

لیکنه : استاد نوراحمد «قران مل»

نیټه: ۱۴۰۳قوس۱۴

الحمدلله وکفی وسلام علی عباده الذین الصطفی!

قال تبارک الله تعالی!

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا [1]

د کندهار پوهنتون د غونډو په تالار کې د محضر درنو حاضرینو د پوهنتون رهبري هیئت، د پوهنتون مخکي رئیس پوهاند وثیق صاحب ، درنو استادانو او ګرانو محصلانو !

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!

د افغانستان په معاصر تاریخ چي کله د افغان تاریخ یادونه کیږي د ینځو شخصیتونو د ځېرو جوړ لي د خلکو ذهن رادننه او خطور کوي.

د هیواد د معاصر د تاریخي تیوری اړوند د معاصر افغانستان تیوریسن حاجي میرویس خان «هوتک» او د موډرني حکومتولۍ په سیستم کي د ملي دولت او حکومت ستراتیژیست لوړ درشل احمد شاه «ابدالي» چي د میرویس خان نیکه د تیوري په تقلید یې د منظمې حکومتولۍ بنسټ ایښئ دی یادیږي.

ددي دوو درنو څیرو تر څنګ د معاصري شرقي نړۍ او نړۍ والو اسلامي نهضتونو را بیدارونکي افغان سید جمال الدین څیره چي د نړۍ والو سیاسي بیداریو سرچینې هم په معاصر وخت او سیاست کي د نوموړي د عمیقو کار[illegible] تر[illegible] دو[illegible] مړئته سپي[illegible] یادوني ه.

د شرقي اسیایي تاریخ په قدامت، سپړني او د هندیکو ژبو په پوهه سره د معاصر، ماضي او قدیمي تاریخ په راسپړنو کي د سیمي او هیواد د تادر تاریخ د پنځونو را راسپړلو اړوند معلومات تر شا پریښي دروند استاد مرحوم علامه عبدالحی «حبیبي» دی.

تر حبیبي وروسته د ژور تحقیق، فنونو په راپیژندني او معاصرو «وجهه تسمیه ګانو» په ځانګړي مهارت را پیژندني سره مرحوم استاد علامه عبدالشکور رشاد صاحب څیره چي د افغان تاریخ پر افق به تر ډیره ځلیږي.

درنو!

---

[1] سورت البقرة ۲۶۹ ایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرحــوم لــوی اســتاد علامــه حبیبـي د مړینـي پرمهــال چـي زه لا کــوچنی وم او زمــوږ د ځینــو دوســتانو کورونــه پــه کابـل کي وه او زه هــم کلــه کلــه د مرحــوم پــلار ســره کابـل کي وم، د تلویزیــون پــر ســکرین د مرحــوم «حبیبي» د مړیني رپورټ د هغه د لیدني بې برخي کړئ وم.

خـو د هغـه کشـرتوبه مي تلوسـه وه چي درانـه شخصـیت د لیـدني فـیض مي پـه برخـه سـي، غالبـاً ۱۳۷۷ ل کـال بـه وو، درونـد اسـتاد رشـاد لـه کابلـه کنـدهار تـه راغلـئ او دلتـه پخپـل کـورکي اسـتوګن وو، او د سـیمي فرهنګي کـړی یـې د لیـدني لپـاره پـر را مـاتي وې، مـا هـم هڅـه وکـړه چي وې وینـم، کـورتې وغلـم صـرف د لیـدني پـه منظـور یـو څـو دقیقـې ور سـره تیـري کـړې، بیـا وروسـته پـه ۱۳۸۳ ل کـال کي لـه خپـل خـوربي خلیـل الله هـوتکي سـره کابـل تـه ولاړم، چي یـوه ورځ مـو د رشـاد صـاحب پـه ژونـد زیـارت کولـو تـه ور ایسـته، اسـتاد د مهربـان او درانـه سپینږري په دود تر روغبړ وروسته پوښتنه وکړه:

د چا دکورنۍ یې؟

ما دپلارنوم ور واخیست.

بیایي راته وویل: نور مشران دي را وپېژنه نیکه دي څوک وو؟

د نیکـه د نامـه پـه ور ښـوولو مسـکی سـو او پـه درانـه دږ آواز یـې راتـه وویـل: ښـه، دا مـي انـدیوال وو او کتابخـانې تـې ورتلـم، ددې سـره سـم زمـا سـره یـو کـوچني ټایـپ ریکـاردر را سـره وو. دده بې اجـازې مي د ثبـت بـټن پـر وواهه، ده هم څه نه راته وویل.

زمـوږ د کـورنۍ پـه هکلـه چي بایـد مـا د یـو چـا څـه اورېـدلي وای لـه مرحـوم اسـتاد رشـاده مي واوریـدل، چي نـوي خبـري پکښـي وې، وروسـته یـې د پښـتو ژبـې پـر دوو تـورو (ږ او ښ) اوږدې او مفصـلي خبـري وکـړې، بیـا یـې د «دري او فارسـي» اړونـد اوږد بحـث وکـړ او دایـې یـې لـه خبـرو ښـکاریده چي اصـلاً دري هـم خپلـه فارسـي ده او د ځینـو سیاسـي ملحوضـاتو لـه درکـه د وخـت حکومـت دا نـوم ورتـه غـوره کـړئ. د اسـتاد مرحـوم دا ثبـت خبـري چي تقریباً ۶۰دقیقئي یوه فیته کیږي په کورني «غریبک کتابتون آرشیپ» کي ساتله کیږي.

د اسـتا د پوښـتنو انـداز د مفـاهمې یـا Communication پـه برخـو کي د پرانیسـتو ۱۳ موډلـو پوښـتو څخه د «استنطاقي» ډول درلود.

د اسـتاد دوهمـه خـاطره زمـا لپـاره نـه، بلکي د هغـه د ټولـو خواخـوږو لپـاره دردوونکې وه، سـهار مهـال مـو زمـوږ د یـوه دوسـت مولـوي متوکـل احمـد «متوکـل» کـره چـای چیښـلې، د قـوس ۱۱ نیټـه وه، د متوکـل صـاحب میربـزي مامـا انجنیـر عبـدالغفور «خـدام» زمـا مرحـوم قبلـه ګـاه «حـاجي عبدالحمیـد اخنـدزاده غمجـن» ته ، وټلفون ته تر جواب ویلو وروسته وویل: حاجي ګل اغا !

اســتاد رشــاد صــاحب پــه ســخت حالــت کي دی او وزیــر اکبرخــان روغتــون تــې انتقــال کــړئ، کــه مــو خوښـه وي، پوښـتني تـه بې ورسـو. بیلـه متوکـل صـاحبه نـور ... تـر چـایو چیښـلو وروسـته پـه تېزفتـار مـوټرکي را سپاره سوو ، زما کشر ورور حاجي عبدالخالق «احدي» موټر د روغتون پر خوا رارهي کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتــون تــه پــه رســيدو لــوړ منـزل تــه پــه ور پورتــه کېــدو ســره د اســتاد مشــر زوی محتـرم ډاکټـر طـارق رشــاد، د هغــه زوم مرحــوم ډګــروال صــاحب، داســتاد رشــاد لمســی ښــاغلی حامــد متواضــع او د اســتاد درنــه او پتمنــه لــور کوکــو رشــاد حاضــر وه، د اســتاد دصــحی علائمــو د کنتـرول او چــک کولــو لپــاره دروغتــون د روغتيــا پالانو تر څنګ ډاکټر صاحب طارق «رشاد» هم ور سره بوخت وو.

د ورتــګ پــر مهــال او تــر يــوه پــاو يــا دشــلو دقيقــو پــوري اســتاد ددې وو چې څــوک وپېژنــي، زمــوږ لــه پــلار، بيــا لــه خــدام او وروســته ... ســره يــې د کمــزورو خبـرو او ضــعيف احســاس لنــډه مفــاهمې وروســته اســتاد ددې ســو، چې ليــدونکي تکليــف ورنکــړي، ګــړې ور ســره وو، دا مهــال چې د اســتاد د شــکري د معاينــات نتيجــه را وړه ســوه،او بيــا چې ډاکټـر صــاحب رشــاد يــې فشــار وکــوت، څــه انديښــنه يــې څرګنــده کــړه، چې پــه طبابــت کي د فشــار دلــوړوالي ســره د شــکري کښــتوالی مناســب ..... بيــا وروســته څــه فريشــانه غونــدي وو، خــو لا اختــه وو، مــوږ پــه اطـاق کي د ازدحـام د مخنيـوي پـه خـاطر ځني رخصـت سـوو، د روغتـون څخـه د راوتلـو وروسـته پـه لار کي خـدام صاحب ته زنګ راغئ.

پر استاد دي اللهﷻ ورحميږي.

ددې ســره د ژونــد دمېنې څخــه ددې ســتر انســان جســماً تــګ وکــړ، خــو تــر شــا يــې د معنــوي نــړۍ جزيــرې پريښوولې .

«خدايـــــــــه څـــــــــه ســـــــــــول هغـــــــــــه ښـــــــــــــکلي ښـــــــــــــکلي خلـــــــــــک
په ظاهر په باطن سپين سپيڅلي خلک»

درنښت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library